

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи

2021-2022 навчальний рік

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Основи профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії»

(Дисципліна за вибором)

Очна форма навчання

галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність /ОКР 222 «Медицина»

ОПП «Медицина» другого (магістерського) рівня

Курс 4

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи

Схвалено методичною комісією з проблем терапевтичного профілю

Протокол від:

“ 30 ” 08 _____ 2021_ року № 10 _____

Завідувач кафедри

 _____ проф.Кожина Г.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 20__ року

Протокол від:

“ 31 ” 08 _____ 2021__ року № 1 _____

Голова

 _____ проф.Кравчун П.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 20__ року

Розробники силабусу:

1.Кожина Г.М., завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи,

2.Терьошина І.Ф., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук,

3.Гайчук Л.М., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук,

3.Стрельнікова І.М., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук,

4. Зеленська К.О., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук.

5.Радченко Тетяна Миколаївна.,асистент кафедри психіатрії,наркології,медичної психології та соціальної роботи,кандидат медичних наук

Викладачі:ЛитвиненкоВ.В.,асистенткафедри,к.м.н.,Радченко Т.М., к.м.н., асистент кафедри.

Контактний тел. та E-mail викладача:

Литвиненко В.В.. +3 80(68)318 73 90, e-mail: vv.lytvynenko@knmu.edu.ua

Радченко Т.М. +3 80(68)318 73 90, e-mail: tm.radchenko@knmu.edu.ua

Очні консультації, заочні консультації. Он-лайн консультації: на платформі Moodle ,Zoom або GoogleMeetпо середам кожного тижня о 14 годині за київським часом.

Локація: 61022, м.Харків, пр. Науки, 4; вул. Академіка Павлова, 46. Тел./факс (057) 738-10-68.

Клінічнібазикафедри: КНП ХОР «Обласнаклінічнапсихіатричналікарня №3», Військово-медичнийклінічний центр Північногорегіону, ДУ «Інститутневрології, психіатрії та наркології НАМН України», КНП ХОР «Обласнийнаркологічний диспансер», ННМК «Університетськаклініка» ХНМУ.

E-mail:

kaf.6med.psihiatrui@knmu.edu.ua

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (практичні заняття 8:00-12:15 / 12:25-16:45 у відповідності з розкладом; лекції – 9:20-11:00, 13:20-15:00 у відповідності з розкладом).

Вступ

Силабус освітнього компоненту: «Основи профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії»: складена відповідно до Освітньо-професійної програми «Медицина» та проекту Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина».

Опис навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є хворі на наркологічну патологію, питання профілактики, діагностування даної патології, ознайомитись з етіологічними чинниками цих захворювань

Міждисциплінарні зв'язки:

Навчальна дисципліна базується на вивченні студентами основ загальної психології, соціології, анатомії людини та фізіології людини, патоморфології та патофізіології, деонтології в медицині, психології спілкування та інтегрується з цими дисциплінами, та закладає основи вивчення студентами психіатрії, наркології, внутрішніх хвороб, педіатрії та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію з ними.

Пререквізити та кореквізити дисципліни

Пререквізити дисципліни. Навчальна дисципліна базується на вивченні студентами, анатомії людини та фізіології людини, патоморфології та патофізіології, деонтології в медицині, психології спілкування та інтегрується, медичної психології з цими дисциплінами, та закладає основи вивчення студентами психіатрії, наркології, внутрішніх хвороб, педіатрії та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію з ними.

Кореквізити дисципліни «Психіатрія та наркологія», «Медична психологія».

Роль та місце дисципліни у системі підготовки фахівців: вивчення дисципліни забезпечує формування умінь застосовувати знання з в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи пізнання лікарем виникнення та пізнання питань даного напрямку хворої людини, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності та при різних захворюваннях на патологію, що обумовлена залежностями різної етіології.

Мета та завдання дисципліни

1.1. Мета вивчення дисципліни: навчання майбутніх лікарів методам профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії в професійній діяльності та повсякденному житті шляхом оволодіння необхідними знаннями щодо цієї теми

1.2. Основні завдання навчити майбутніх лікарів визначати етіологічні фактори та патогенетичні механізми формування тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії; навчити майбутніх лікарів визначати клінічні прояви та типи перебігу тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії оволодіти та вміти використовувати методи профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії в професійній діяльності та повсякденному житті

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей	
Інтегральна компетентність	здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	<ul style="list-style-type: none"> – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації – Здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків

	– Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
Фахові компетентності (ФК)	<ul style="list-style-type: none"> – Навички опитування – Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку, характеру харчування при лікуванні захворювань – Здатність до планування та проведення санітарно-гігієнічних, профілактичних та протиепідемічних заходів, у тому числі щодо інфекційних хвороб – Здатність до ведення медичної документації – Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:	
	<p>Знання і розуміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> – здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді <p>Застосування знань та розумінь:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень – проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів – ведення медичної документації, обробка державної, соціальної та медичної інформації <p>Формування суджень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність здійснювати оцінку стану здоров'я людини та забезпечувати його підтримку з урахуванням впливу навколишнього середовища та інших факторів здоров'я – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Softskills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	За вибором	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 222 «Медицина»	Рік підготовки:	
		4-й	-й
		Семестр	
		7-й, 8-й	-й

		Лекції	
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи студента - 70	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Другий (магістерський рівень)	0 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		70 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: залік			

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Softskills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2.1 Опис дисципліни

2.1.1 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Визначення понять тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
2	Організація наркологічної служби. Правові аспекти наркології. Судово-психіатрична, трудова та військово-психіатрична експертиза. Судова хіміко-фармацевтична експертиза лікарських засобів.	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
3	Донозологічні форми вживання психоактивних речовин.	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
4	Етіопатогенетичні механізми формування тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії. Вікові,	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, презентація. обговорення з адачем учбових ентів заняття;	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік

	статеві та соціальні особливості вживання психоактивних речовин й залежності від них.			
5	Вживання алкоголю. Закономірності алкоголізації. Клінічна картина алкоголізму. Стадії захворювання.	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, дослідження студентами психічного стану пацієнтів групи ризику	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
6	Металкогольні психози.	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, дослідження студентами психічного стану пацієнтів групи ризику	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
7	Алкогольний абстинентний синдром.	1	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, , дискусія. дослідження студентами психічного стану пацієнтів	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
8	Класифікація психоактивних речовин. Етіологія та патогенез залежності. Біохімічні та нейрофізіологічні механізми залежності при вживанні психоактивних речовин.	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
9	Великий наркоманічний синдром.	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
10	Психосоматичні та метаболічні/ соматоневрологічні розлади при вживанні опіатів, канабіоїдів та залежності від них.	2	розповідь-пояснення ,бесіда , дискусія	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
11	Психосоматичні та метаболічні/ соматоневрологічні розлади при вживанні токсичних речовин та залежності від них.	2	розповідь-пояснення ,бесіда , дискусія	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
12	Психосоматичні та метаболічні/	2	розповідь-пояснення ,бесіда , дискусія	Поточний контроль:

	соматоневрологічні розлади при тютюнопалінні.			уснеопитування Підсумковий контроль:залік
13	Профілактика та реабілітація хворих на тютюнопаління, наркоманію, токсикоманію та алкоголізм, а також їх ускладнень.	1	розповідь-пояснення ,бесіда , дискусія	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
Всього годин практичних занять 20				

2.1.2 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Основи психогієни тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії.	10	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: уснеопитування ,самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
2	Основи психопрофілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії.	10	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: уснеопитування ,самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
3	Типи та види психореабілітаційних програм, щодо лікування тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії.	10	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: уснеопитуваннясамоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
4	Методи першої невідкладної допомоги при	20	Обговорення вивченого самостійно	Поточний контроль: уснеопитуваннясамоконтроль,доповідь

	гострій інтоксикації тютюном, алкоголем, токсичними речовинами та наркотиками.		матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Підсумковий контроль: залік
5	Тютюнопаління, алкоголізм, токсикоманія, наркоманія та вагітність.	20	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
	Разом 70			

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти

Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти здійснюється згідно «Інструкції оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/instr_ocin21.docx

3.1 Оцінювання поточної та загальної навчальної діяльності (ПНД, ЗНД).

Поточна навчальна діяльність (ПНД) - це навчальна діяльність студента впродовж семестру, яка контролюється науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. ПНД передбачена для дисциплін, вивчення яких в поточному семестрі не закінчується. ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище, в такому разі у відомість виставляється відмітка «відпрацьовано» та вказується середній бал в 4-бальній системі (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ), або «невідпрацьовано», якщо здобувач в поточному семестрі має невідпрацьовані пропущені аудиторні заняття та лекції, або середній бал нижче за 3 бали.

Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення дисципліни (або її частини), що закінчуються оцінкою з формою контролю «залік», ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище.. Бали за ЗНД для дисциплін з формою контролю «залік» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення дисципліни (з точністю до сотих) за таблицею 2 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)», що додається (додаток 2), автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 120 до 200.

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)**

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.2 Проведення та оцінювання заліку

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо під час останнього заняття, яке проводиться науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. це підсумковий контроль, що проводиться після засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з дисципліни на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінювання дисципліни проводиться по закінченні вивчення дисципліни у формі «заліку»

Підсумкове заняття передбачає такі контрольні елементи:

1. Оцінювання засвоєння теоретичного матеріалу, який включає наступне:

1) тестові завдання з дисципліни, які охоплюють зміст навчального матеріалу підсумкового заняття відповідно до програми навчальної дисципліни

2) тестові завдання, які здобувачі освіти опановують під час СРЗ, розміщені на сторінці кафедри у системі MOODLE, посилання на які надаються студентіві на початку вивчення дисципліни з подальшим розбором на практичних заняттях;

3) усне опитування

оцінювання теоретичних знань за всіма темами дисципліни оцінюються за таблицею:4

Таблиця 4

**Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності
здобувачів освіти з дисциплін**

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних

	навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

3.3 Оцінка з дисципліни

Для дисциплін, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Оцінки "F_x" або "F" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення дисципліни, формою контролю якої є залік.

Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів. Для дисциплін, формою контролю яких є «залік», сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 200 балів.

Після проведення семестрового контролю для дисциплін, або їх частин, що закінчуються формою контролю «залік», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності з дисципліни.

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, F _x	Незадовільно

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання). Відпрацювання проводяться згідно положенню про відпрацювання ХНМУ

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

3.4. Питання для засвоєння навчального матеріалу.

1. Визначення понять тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії, гострої та хронічної інтоксикації, постінтоксикаційного стану, синдромів залежності та абстиненції, психічних і поведінкових розладів унаслідок уживання та залежності від психоактивних речовин.

2. Профілактика тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії в практичній діяльності лікаря, її види та форми.

3. Основи організації наркологічної служби.

4. Чинне законодавство щодо боротьби з поширенням вживання психоактивних речовин.

5. Уживання психоактивних речовин без синдрому залежності, його психологічні механізми та прояви.
6. Епідеміологія, загальні закономірності етіології та патогенезу вживання й залежності від психоактивних речовин.
7. Роль соціальних, психологічних, фізіологічних і біологічних чинників в етіології цих станів.
8. Вживання та залежність від психоактивних речовин як соціальна, правова та медична проблема.
9. Медико-психологічні та соціально-правові питання вживання та залежності від психоактивних речовин.
10. Психологічні механізми та прояви вживання психоактивних речовин без синдрому залежності.
11. Клінічні ознаки гострої інтоксикації та постінтоксикаційного стану, терміни формування залежності. Систематичне вживання. Форми вживання.
12. Особливості патогенезу тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії. Етапи формування залежності.
13. Перші ознаки алкоголізму та наркоманії, що формуються (втрата кількісного та ситуаційного контролю, захисного блювотного рефлексу та інші ознаки).
14. Стадії захворювання. Вікові особливості вживання та залежності від психоактивних речовин. Мікросоціальні фактори вживання та залежності від психоактивних речовин (коалкоголізм, угруповання наркоманів тощо).
15. Поєднання алкоголізму з соматичними та психічними захворюваннями.
16. Макросоціальні впливи та ноогенні аспекти формування залежності від психоактивних речовин.
17. Соціальний статус та особливості вживання й залежності. Екологічні проблеми та розвиток залежності від психоактивних речовин.
18. Дія алкоголю на організм і психіку. Закономірності алкоголізації. Співвідношення між концентрацією алкоголю в крові та соматоневрологічним і психічним станом людини. Розповсюдженість вживання алкоголю.
19. Просте алкогольне сп'яніння, його стадії. Атипові форми сп'яніння. Патологічне сп'яніння. Групи ризику за розвитком алкоголізму.
20. Лабораторна діагностика алкогольного сп'яніння.
21. Металкогольні психози. Клінічна картина, типи перебігу, профілактика та реабілітація.
22. Алкогольний абстинентний синдром, ступені його виразності.
23. Психологічні, соматовегетативні та неврологічні прояви алкогольного абстинентного синдрому.
24. Клінічна картина невідкладних станів при алкоголізмі. Похмільний синдром, патогенетичні механізми його розвитку.
25. Психоактивні речовини, визначення поняття, класифікація.
26. Мотивації вживання психоактивних речовин. Етіологія та патогенез залежності.
27. Біохімічні та нейрофізіологічні механізми залежності.
28. Різновиди класифікацій психоактивних речовин.
29. Медичні, соціальні та юридичні критерії наркотичної речовини. Різниця між наркотичними та іншими токсичними психоактивними речовинами.
30. Великий наркоманічний синдром, його складові. Психічна, фізична залежність. Зміни первинної толерантності до психоактивних речовин.
31. Абстиненція (синдром відміни). Психотоксична дія психоактивних речовин. Соматотоксична дія психоактивних речовин.
32. Основні визначення та класифікації за темою. Найбільш розповсюджені в Україні та світі прекурсори та можливі похідні опіати та канабіоїди.
33. Найбільш характерні засоби немедичного використання.
34. Клінічні й диференційно-діагностичні особливості: а) гострої інтоксикації опіатами та канабіоїдами; б) постінтоксикаційного періоду; в) хронічної інтоксикації опіатами та канабіоїдами; г) абстинентного синдрому при залежності від опіатів та канабіоїдів; д) можливих психозів та інших психічних розладів при вживанні опіатів та канабіоїдів і залежності від них.
35. Терапія при опійному абстинентному синдромі. Характеристика осіб, що вживають психоактивні речовини ін'єкційно як контингент ризику за гемоконтактними інфекційними хворобами (у тому числі за СНІДом).
36. Найбільш розповсюджені в Україні та світі токсикоманічні речовини. Найхарактерніші засоби медичного та немедичного використання токсичних речовин.

38.Клінічні й диференційно-діагностичні особливості: а) гострої інтоксикації токсикоманічними речовинами; б) постінтоксикаційного періоду; в) хронічної інтоксикації токсикоманічними речовинами; г) абстинентного синдрому при залежності від токсикоманічних речовин; д) психозів та інших психічних розладів при вживанні та залежності від токсикоманічних речовин.

39. Клінічні й диференційно-діагностичні особливості: а) гострої тютюнової інтоксикації; б) постінтоксикаційного періоду; в) хронічної тютюнової інтоксикації; г) синдрому психологічної залежності від тютюну; д) синдрому фізичної залежності від тютюну.

3.5.Правила оскарження оцінки. Студент може оскаржити свою позитивну оцінку протягом доби. Для цього він письмово звертається до завідуючого кафедрою. Завідувач кафедри призначає комісію у складі 3 осіб: голова комісії – завідувач кафедри, та два члени комісії з викладачів кафедри. Ця оцінка є остаточною та оскарженню не підлягає

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни. Щоб досягти мети навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати заняття, читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Відвідування занять та поведінка. Студентам необхідно не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягненими в медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі, маску, зошит, ручку. До початку занять на клінічній базі кафедри студенти повинні пройти медогляд і мати санітарну книжку з допуском для роботи в лікувальному закладі.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими освітніми потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, зв'яжіться з викладачем.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни: активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи.

Техніка безпеки. Всі студенти повинні обов'язково пройти інструктаж з техніки безпеки, який проводиться на початку першого заняття. Інструктаж проводить викладач академічної групи або відповідальна особа, згідно з інструкцією затвердженій наказом ХНМУ із записом у відповідному журналі.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності. Списування та плагіат при підготовці студентських наукових робіт не допускаються. Використання електронних гаджетів (мобільний телефон, планшет) не допускається в ході практичних занять, лекцій та при проведенні всіх видів контролю.

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

5. Рекомендована література

Базова

1. Психіатрія і наркологія [Підручник] / В.Л. Гавенко, В.С Бітенський, В.А.Абрамов та інші.; за ред. В.Л. Гавенка, В.С Бітенського. – К.: Медицина, 2009. – 488 с.
2. Дитяча психіатрія [Підручник] / Г.М.Кожина, В.Д. Мішиєв, В.І.Коростій та інші.; за ред. Г.М.Кожині, В.Д. Мішиєва,. – К.: ВСВ «Медицина», 2014. – 376 с.
3. Наркологія [Підручник] / В.Л. Гавенко, Г.О.Самардакова, І.А.Григорова та інші.; за ред. В.Л. Гавенка, В.С Бітенського. – Х.: Регіон-інформ, 2003. – 244 с.
4. Довідник сімейного лікаря з питань психосоматики / Н.О.Марута, В.І.Коростій, Г.М.Кожина та інші. – К.: «Здоров'я», 2012. – 384 с.

Допоміжна

1. Словник – довідник психіатричних термінів [Навчальний посібник] / Г.М.Кожина, Самардакова Г.О., Коростій В.І. та інші. - ФОП Шейніна Є.В., 2012. - 176 с.

2. Органічні психічні розлади внаслідок соматичних захворювань: когнітивні та емоційні порушення. /Г.М.Кожина, Григорова І.А., Коростій В.І. та інші. - Харків: Раритети України, 2012. – 120 с.

3. Когнітивні та емоційні порушення внаслідок соматичних захворювань у осіб працездатного віку / Г.М.Кожина, Григорова І.А., Коростій В.І. та інші. - Харків: Раритети України, 2011. - 80 с.

4. Основні органічні захворювання головного мозку. [Навчальний посібник] / Гавенко В.Л., Г.М.Кожина Коростій В.І. та інші. - Харків, НТУХПІ, 2008. - 228 с.

Інформаційні ресурси

Сторінка дисципліни в системі Moodle<http://31.128.79.157:8083/course/view.php?id=2952>